

Érkatéterrel összefüggő véráramfertőzés megelőzése

PTE KK Orvosszakmai Igazgatóság
Kórházhigiénés Szolgálat

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

Érkatéterrel összefüggő véráramfertőzés megelőzésére vonatkozó ajánlások

Az érkatéterek alkalmazása rutinszerű a mindennapi klinikai gyakorlatban, ebből következően használatuk megnöveli a helyi és/vagy szisztémás fertőzés kialakulásának kockázatát.

A véráramfertőzés az egyik legveszélyesebb egészségügyi ellátással összefüggő szövődmény, mely az alapbetegséget súlyosbítja meghosszabbítva az ápolási időt, és növelve az ellátás költségét.

A perifériás vénás katéterek alkalmazása során ritkábban, míg a centrális vénás katéterek alkalmazásával összefüggően gyakrabban alakulhat ki véráramfertőzés. A fertőzés megelőzése érdekében mind a centrális-, mind pedig a perifériás katéterek esetében az aszepszis szabályai betartandók.

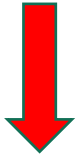
Hivatkozások:

Az országos tisztifőorvos módszertani levele az érkatéterrel összefüggő véráramfertőzések megelőzésére. NNK, 2019. Budapest.

ER-KK 35 Az érkatéterrel összefüggő véráramfertőzés megelőzésére vonatkozó eljárásrend

Az érkatéterrel összefüggő véráramfertőzés kockázati tényezői

- Katéter behelyezése (szúrása) közbeni kontamináció
- A már behelyezett kanül kontaminálódhat a dolgozó kezének közvetítésével
- Helytelen kanül-kezelés

Ezek adódhatnak:

- a nem megfelelő szaktudással és gyakorlattal rendelkező szakszemélyzetből
- nem megfelelő idő és energiaráfordításból
- kedvezőtlen ápoló-beteg arányból
- nem megfelelő punkciós hely megválasztásból
- behelyezés nem megfelelő körülményeiből
- nem megfelelő eszközválasztásból....

A perifériás érkatéterre vonatkozó ajánlások I.

- A megfelelő perifériás katéter kiválasztása (tekintettel az alkalmazás céljára és hosszára, illetve a beteg állapotára).
 - Megfelelően képzett legyen a szakdolgozó
 - A behelyezés helyének megfelelő kiválasztása (szakma szabályainak megfelelően).
 - A punkció helyének az előkészítése, a megfelelő kézhigiéne és az aseptikus technikák alkalmazásával:
 - az érkatéter bevezetése előtt: a szúrás helyének kitapintása előtt és után,
 - az érkatéter ellátása előtt: pl: kötőcserekor, a katéter kitapintása során.
 - A higiénés kézfertőtlenítés után tiszta kesztyűt kell húzni, majd a kesztyű levétele után azonnal és a betegellátás közben, minden részfeladat végrehajtása után is el kell végezni a higiénés kézfertőtlenítést.
 - Bőrfertőtlenítés 70%-os alkohol tartalmú bőrfertőtlenítő szerrel végezhető, a gyártó által meghatározott behatási idővel (előnybe részesítendő a klórhexidin-tartalmú bőrfertőtlenítőszer).
Alkalmazható:
 - bőrfertőtlenítésre,
 - a katéter csatlakozó végének fertőtlenítésére.
- A bőrfertőtlenítés után már nem szabad a leendő szúrás helyét újra kitapintani!!**
- A katéter rögzítését mindig steril, félig áteresztő, lehetőleg átlátszó kötszerrel kell végezni, nem rutinszerűen kell cserélni, hanem ha igény merül fel rá.

A perifériás érkatéterre vonatkozó ajánlások II.

- A „hozott” perifériás kanül esetén mindig felülvizsgálat szükséges.
- Amennyiben az aszepszis szabályai nem érvényesültek a behelyezés során (sürgős betegellátás során), a kanült mihamarabb cserélni kell.
- Ha a katéterre már nincs szükség, el kell távolítani.
- Naponta ellenőrizni kell a kanült, pungált végtag és a rögzítés állapotát, ezt pedig dokumentálni is kell.
- Felnőtteknél elégséges a kanült 72-96 óránként cserélni.

Kötszertípusok

- Géz alapú kötszerek, ragtapaszok

- Transzparens kötszerek

Adatrögzítés a betegdokumentációban

A kompetenciához kötött feladatok végrehajtását követően az alábbi dokumentációs kötelezettségek állnak fenn az orvosok, szakdolgozók részéről:

dokumentálandó adat	adatrögzítő	dokumentáció helye
érkatéter behelyezés elrendelése	orvos	lázlap
érkatéter szükségességének napi bírálata	orvos	lázlap
Érkatéter (centrális vénás, perifériás vénás, artériás) behelyezés		
érkatéter behelyezés dátuma	orvos vagy ápoló	lázlap, elektronikus ápolási dokumentáció
érkatéter helye	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
kötszer típusa	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
érkatéter mérete	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
Érkatéter (centrális vénás, perifériás vénás, artériás) ápolás		
érkatéter ápolás dátuma	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
érkatéter ápolás szükségessége, oka	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
VIP SCORE kitöltése	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
Érkatéter (centrális vénás, perifériás vénás, artériás) eltávolítása		
érkatéter eltávolítás dátuma	orvos vagy ápoló	lázlap, elektronikus ápolási dokumentáció
eltávolítás oka	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció

Adatrögzítés folyamata az elektronikus ápolási dokumentációban

- A szakdolgozó az érkatéter behelyezése, ápolása, eltávolítása után, az e-MedSolution rendszer ápolási dokumentációjában az Ápolási Lapon rögzíti a szükséges adatokat.
- Az orvos által végzett érkatéter behelyezés adatai hasonlóan rögzítendők az Ápolási lapon a tevékenységet Segítő szakdolgozó részéről.
- Elérési útvonal: e-MedSolution <http://emedapp.kk.pte.hu/index.html> nővérállomás/ ápolási dokumentáció/ ápolási lap (SPECIÁLIS ÁPOLÁS/ Kanülök, szondák, katéterek).

The screenshot displays a web browser window with the address bar showing 'about:blank'. The page title is 'Új ápolási lap: Werner Dietle - e-MedS'. The main content area has a dark blue header with the text 'Új ápolási lap: Werner Dietle'. Below the header, there is a form for recording catheter care. The form includes a date and time selector set to '2019.04.25' and '10:54'. The form is titled 'Kanülök, szondák, katéterek' and contains a section for 'S2-Perifériás vénás kanül behelyezése'. There are two input fields, one of which is empty and has a question mark icon. Below the input fields, there is a dropdown menu and another date and time selector set to '2019.04.25' and '10:54'. The text 'Perifériás kanülje a betegnek' is visible below the dropdown menu.

Perifériás érkatéter behelyezése

A megfelelő érkatéter (centrális vénás, perifériás vénás, artériás) kiválasztása után, a behelyezés dátuma, rögzítendő, majd a legördülő menü kérdések megválaszolandók:

- érkatéter helye (legördülő menüből kiválasztandó),
- kötszer típusa (legördülő menüből kiválasztandó),
- érkatéter mérete (legördülő menüből kiválasztandó).

The screenshot shows a software interface for catheter placement. At the top right, a dark blue bar contains the text "Új ápolási lap:". Below this, the main area is titled "SPECIÁLIS ÁPOLÁS". On the left, there is a sidebar with a tree view under "Kanülök, szondák, katéterek". The selected item is "S2-Perifériás vénás kanül behelyezése". Underneath, there are sections for "Vénás kanül" and "Perifériás kanülje a betegnek". The "Vénás kanül" section has three dropdown menus: "Kanül helye", "Kötszer típusa", and "Kanül mérete". Each dropdown menu has a red arrow pointing to a detailed list of options. The "Kanül mérete" dropdown also has a red arrow pointing to a list of options. The "Perifériás kanülje a betegnek" section has a dropdown menu. At the bottom left, there are two more items in the tree view: "2. Perifériás kanül" and "Centrális kanül", with "S2-Hólyag katéter behelyezése" selected under the second one. The main area contains several rows of input fields, each with a date and time field (e.g., "2019.05.16" and "16:10") and a calendar icon.

Új ápolási lap:

SPECIÁLIS ÁPOLÁS

☐ Kanülök, szondák, katéterek

☐ X S2-Perifériás vénás kanül behelyezése

Vénás kanül

Kanül helye

Kötszer típusa

Kanül mérete

Perifériás kanülje a betegnek

+ 2. Perifériás kanül

+ Centrális kanül

☐ ☐ S2-Hólyag katéter behelyezése

01 - kézfej

02 - alkar

03 - könyökhajlat

04 - egyéb

01 - géz alapú kötszer

02 - transzparens kötszer

01 - 14 G narancssárga

02 - 16 G szürke

03 - 18 G zöld

04 - 20 G rózsaszín

05 - 22 G kék

Perifériás érkatéter ápolás

A megfelelő érkatéter (centrális vénás, perifériás vénás, artériás) kiválasztása után a katéter állapotának felmérése (VIP SCORE kitöltése, majd az ápolás szükségességének a megítélése). Amennyiben szükséges a kanülápolás, akkor az ápolás dátuma rögzítendő, majd a legördülő menü kérdései megválaszolandók.

Új ápolási lap: Werner Dietle - e-MedSolution - Google C

about:blank

Új ápolási lap: Werner Dietle

2019.04.25 10:54

Kanülok, szondák, katéterek

S2-Perifériás vénás kanül behelyezése

Perifériás kanülje a betegnek

2019.04.25 10:54

01 - van

2019.04.25 10:54

Perifériás kanül

Kötszer típusa

24 ÓRA MÚLVA VIPSCORE KITÖLTÉSE KÖTELEZŐ!
Állapot jelölése a VIP SCORE-on kötelező!

S2-Perifériás vénás kanül ápolása

S2-Perifériás vénás kanül kivétele és oka

01 - géz alapú kötszer
02 - transzparens kötszer

2019.04.25 10:54

2019.04.25 10:54

2019.04.25 10:54

VIP SCORE

VIP Score (Visual Infusion Phlebitis score)

A vizuális infúziós phlebitis score a kanül környékének klinikai állapotát, a vénagyulladás (phlebitis) kialakulását jelző skála.

Amennyiben a beteg valamilyen érkatéterrel rendelkezik, az rögzítendő, 24 óra múlva VIP SCORE kitöltendő.

VIP SCORE

A felmérés a kanül behelyezésének a -ik napján történik.

az i.v. helye egészségesnek tűnik

0 nincs jele vénagyulladásnak

kanül megfigyelése

a következők közül az egyik egyértelmű
x enyhe fájdalom vag enyhe pirosság az i.v. körül

1 Valószínűleg az első jele a vénagyulladásnak

kanül eltávolításának megfontolása

orvos értesítése

kezelés megfontolása

a következők közül kettő egyértelmű
x fájdalom az i.v. körül

2 Korai stádiumú vénagyulladás a vénagyulladásnak

kanül eltávolítása

orvos értesítése

kezelés megfontolása

a következők közül mind egyértelmű
x fájdalom a kanül mentén végig

3 Középstádiumú vénagyulladás a vénagyulladásnak

kanül eltávolítása

orvos értesítése

kezelés megkezdése

a következők közül mind egyértelmű és kiterjedt
x fájdalom a kanül mentén végig

4 Előrehaladott stádiumú vénagyulladás vagy trombus képződéssel járó vénagyulladás állapota

kanül eltávolítása

orvos értesítése

kezelés megkezdése

a következők közül mind egyértelmű és kiterjedt
x fájdalom a kanül mentén végig

5 Előrehaladott állapotú trombus trombus képződéssel járó vénagyulladás

kanül eltávolítása

orvos értesítése

kezelés megkezdése

x bőrpír

x megkeményedés/beszűrődés

x tapintható vénás köteg

x láz

Perifériás érkatéter ápolás, eltávolítás

Új ápolási lap: Werner Dietle - e

about:blank

Új ápolási lap: Werner Dietle

x tapintható vénás köteg
x láz

Developed by Andrew Jackson, Consultant Nurse Intravenous Therapy and Care, Rotherham General Hospitals, NHS Trust.

S2-Perifériás vénás kanül ápolása

Mert:

S2-Perifériás vénás kanül kivétele és oka

S2-Hólyag katéter behelyezése

2019.04.25 10:54

2 - szükséges

2019.04.25 10:54

01 - sérült a fedő és rögzítőkötés (nem rögzít megfel.)
02 - szennyezett a fedő és rögzítőkötés

2019.04.25 10:54

2019.04.25 10:54

1 - nem szükséges
2 - szükséges

Érkatéter eltávolítás

A megfelelő érkatéter (centrális vénás, perifériás vénás, artériás) kiválasztása után az eltávolítás dátuma, rögzítendő, majd a legördülő menü kérdései megválaszolandók:

- eltávolítás oka (legördülő menüből kiválasztandó).

Új ápolási lap: Werner Dietle - e-MedSolution -

about:blank

Új ápolási lap: Werner Dietle

x tapintható vénás köteg
x láz

Developed by Andrew Jackson, Consultant Nurse Intravenous Therapy and Care, Rotherham General Hospitals, NHS Trust.

S2-Perifériás vénás kanül ápolása

S2-Perifériás vénás kanül kivétele és oka

S2-Hólyag katéter behelyezése

S2-Egyszeri vizelelbocsátás egyszer használatos katéterrel

2019.04.25 10:54

2019.04.25 10:54

01 - a perifériás vénás kanülre nincs már szükség
02 - a perifériás vénás kanül ideje lejárt (3-Snap)
03 - a perif.vénás kanül nem vezet (funkcióját nem tölti be)
04 - a perif.vénás kanül kicsúszott, elmozdult (funk. nem t.)
05 - a perif.vénás kanül körny. gyulladás jelei, paravasatio
06 - egyéb

2019.04.25 10:54

Artériás kanül behelyezése, ápolása, eltávolítása

SPECIÁLIS ÁPOLÁS

Kanülök, szondák, katéterek

S2-Perifériás vénás kanül behelyezése

Perifériás kanülje a betegnek

2. Perifériás kanül

Centrális kanül

Artériás kanül

S2-Artériás kanül behelyezése

Artériás kanül

Kanül helye

Kötszer típusa

Kanül típusa

Artériás kanülje a betegnek

Artériás kanül

24 ÓRA MŰLVA VIPSCORE KITÖLTÉSE KÖTELEZŐ!

Állapot jelölése a VIP SCORE-on kötelező!

VIP SCORE

S2-Artériás kanül ápolása

Mert:

Kötszer típusa

S2-Artériás kanül kivétele és oka

01 - az artériás kanülre nincs már szükség
 02 - az artériás kanül ideje lejárt (3-5nap)
 03 - az artériás kanül nem vezet(funkcióját nem tölti be)
 04 - az artériás kanül kicsúszott,elmozdult(funk. nem t.)
 05 - az artériás kanül körny. gyulladás jelei,paravasatio
 06 - egyéb

01 - a. radialis
 02 - a. femoralis

01 - géz alapú kötszer
 02 - transzparens kötszer
 03 - CHG klórhexidin-glükonátos transzparens kötszer

01 - 20G 80mm
 02 - 20G 160mm

2 - szükséges
 1 - nem szükséges
 2 - szükséges

01 - sérült a fedő és rögzítőkötéskötés(nem rögzít megfel.)
 02 - szennyezett a fedő és rögzítőkötéskötés

01 - géz alapú kötszer
 02 - transzparens kötszer
 03 - CHG klórhexidin-glükonátos transzparens kötszer

ER-KK 35/M04

Betegájékoztató érkatéterrel rendelkező betegek számára

Kedves Betegünk!

Az Ön karjába egy perifériás vénás kanült helyeztünk be,

melynek célja, hogy az ellátása során, szükség esetén

vért tudjunk venni Öntől.

illetve gyógyszert, infúziót

tudjunk bejuttatni a szervezetébe.

Kérjük mindenképpen jelezze az ápolók felé:

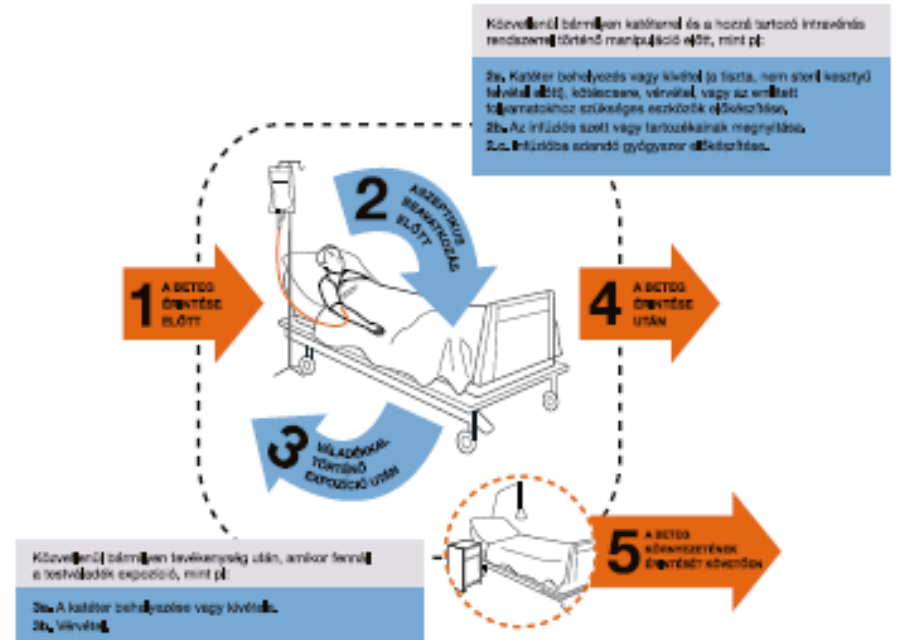
- Ha kellemetlennek érzi a behelyezett kanült, vagy változást lát a kanül környezetében,
- Ha fájdalmasnak érzi a behelyezett kanült,
- Ha elmozdult a behelyezett kanül,
- Ha sérült vagy szennyeződött a rögzítése a behelyezett kanülnak.

Köszönjük az együttműködését!

A dokumentum kódja:	ER-KK 35/M04	Oldal	1/1
Érvénybelépés időpontja:	2022.05.25.	Változat száma:	1.0

A kézhigiéne 5 momentuma

Fókuszban a perifériás vénás katéteres páciens

Perifériás vénás katéterek - további kulcs szempontok

- 1. **Indikáció:** Csak indikáció esetén helyezzen be perifériás vénás katétert. A szükséges katétert szorosan illeszkedőre válassza ki.
- 2. **Behelyezés/Ápolás/Átvétel**
 - 2.1. Fertőtlenítse a szúrás helyét bőr fertőtlenítéssel.
 - 2.2. Viseljen nem steril kesztyűt, és alkalmazzon antisztikus szepszis technikát a katéter behelyezéséhez, átvételéhez és a vérvételhez.
- 3. **Átvétel**
 - 3.1. A gőzölépi kötszert 2 nappalra cserélje.
 - 3.2. A katétert 96 óránként cserélje.
 - 3.3. Vék, vérvételhez, kamaterápiára és zseléket alkalmazása esetén a szettnek 24 óra belül cserélendő, egyéb okból adagolásra esetén a szettnek 96 óránként cserélendő.
- 4. **Monitorozás:** Rögzítse a katéter behelyezése, átvétele, kötészszerére vonatkozó dátumot és időpontot, és naponta a szúrás helyének megkezdésére vonatkozó információkat.

